

סוכה פרק ראשון סוכה

צה א מיי פיה מהל' סוכה הלכה ח סמג
עשין גמ טוש' א"ח סימן
מלא סעף ט;
צו ב ג מיי פיה מהל'
סוכה הלכה טו
טוש' א"ח סימן מרכט
סעף ז סימן מלא סעף
ט;
ד [מיי] פטי"ז מהל' שנת
הל' טו טוש' א"ח סי'
הל' סעף טו; (1) לעיל יב,
(ח) עירובין טו;

רבינו הגאון

מתני' תקרה שאין עליה מעזיבה ר' יהודה אומר בית שמאי אומרים מפקפק ונוטל אחת מבינתים ובית הלל אומרים "מפקפק או נוטל אחת מבינתים רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים ואינו מפקפק: גמ' בשלמא ב"ה טעמיהו משום ⁶תעשה ולא מן העשוי אי מפקפק עביד ליה מעשה אלא בית שמאי מאי טעמיהו אי משום תעשה ולא מן העשוי בחדא סגי אי משום גזרת תקרה בנוטל אחת מבינתים סגי לעולם משום גזרת תקרה והכי קאמרי אף על פי שמפקפק אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא ר' מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר ⁷לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מאי קמ"ל דר"מ אית ליה גזרת תקרה ור"י לית ליה גזרת תקרה והא אפליגו בה חדא זימנא דתנן ⁸מסכבין בנסרים דברי ר' יהודה ורבי מאיר אוסר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן רישא בנסרים משופין עסקינן ומשום גזרת כלים נגעו בה ולר"י אמר רב דאמר ⁹סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים אטו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין אטו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי בתרתי זימני ל"ל סיפא ר' יהודה (היא) דקא אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה האי סברא לבית שמאי הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי מאיר לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה הניחא לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר' מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי סבר דאמר ¹⁰מר סבר בטלה בהכי ומר סבר בהכי לא בטלה: מתני' ¹¹המקרה סוכתו בשפודין או בארוכו המטה אם יש ריח ביניהן כמותן כשרה ¹²החוטם בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה: גמ' לימא תיהו תיובת' דרב הונא בריה דרב יהושע דאתמר ¹³פרוץ בעומד רב פפא אמר ד'מותר ורב הונא בריה דרב יהושע אמר ד'אסור אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע מאי כמותן בכנסם ויוצא והא

מתני' תקרה שאין עליה מעזיבה ר' יהודה אומר בית שמאי אומרים מפקפק ונוטל אחת מבינתים ובית הלל אומרים "מפקפק או נוטל אחת מבינתים רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים ואינו מפקפק: גמ' בשלמא ב"ה טעמיהו משום ⁶תעשה ולא מן העשוי אי מפקפק עביד ליה מעשה אלא בית שמאי מאי טעמיהו אי משום תעשה ולא מן העשוי בחדא סגי אי משום גזרת תקרה בנוטל אחת מבינתים סגי לעולם משום גזרת תקרה והכי קאמרי אף על פי שמפקפק אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא ר' מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר ⁷לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מאי קמ"ל דר"מ אית ליה גזרת תקרה ור"י לית ליה גזרת תקרה והא אפליגו בה חדא זימנא דתנן ⁸מסכבין בנסרים דברי ר' יהודה ורבי מאיר אוסר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן רישא בנסרים משופין עסקינן ומשום גזרת כלים נגעו בה ולר"י אמר רב דאמר ⁹סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים אטו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין אטו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי בתרתי זימני ל"ל סיפא ר' יהודה (היא) דקא אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה האי סברא לבית שמאי הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי מאיר לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה הניחא לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר' מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי סבר דאמר ¹⁰מר סבר בטלה בהכי ומר סבר בהכי לא בטלה: מתני' ¹¹המקרה סוכתו בשפודין או בארוכו המטה אם יש ריח ביניהן כמותן כשרה ¹²החוטם בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה: גמ' לימא תיהו תיובת' דרב הונא בריה דרב יהושע דאתמר ¹³פרוץ בעומד רב פפא אמר ד'מותר ורב הונא בריה דרב יהושע אמר ד'אסור אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע מאי כמותן בכנסם ויוצא והא

מתני' תקרה שאין עליה מעזיבה ר' יהודה אומר בית שמאי אומרים מפקפק ונוטל אחת מבינתים ובית הלל אומרים "מפקפק או נוטל אחת מבינתים רבי מאיר אומר נוטל אחת מבינתים ואינו מפקפק: גמ' בשלמא ב"ה טעמיהו משום ⁶תעשה ולא מן העשוי אי מפקפק עביד ליה מעשה אלא בית שמאי מאי טעמיהו אי משום תעשה ולא מן העשוי בחדא סגי אי משום גזרת תקרה בנוטל אחת מבינתים סגי לעולם משום גזרת תקרה והכי קאמרי אף על פי שמפקפק אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא אי הכי אימא סיפא ר' מאיר אומר נוטל אחת מבינתים אבל לא יפקפק רבי מאיר היינו בית שמאי הכי קאמר ⁷לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מאי קמ"ל דר"מ אית ליה גזרת תקרה ור"י לית ליה גזרת תקרה והא אפליגו בה חדא זימנא דתנן ⁸מסכבין בנסרים דברי ר' יהודה ורבי מאיר אוסר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן רישא בנסרים משופין עסקינן ומשום גזרת כלים נגעו בה ולר"י אמר רב דאמר ⁹סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה ולא גזר זכרים אטו נקבות הכא נמי לא נגזר נסרים משופין אטו כלים אלא על כרחך רישא פליגי בגזרת תקרה וסיפא פליגי בגזרת תקרה ואפליגי בתרתי זימני ל"ל סיפא ר' יהודה (היא) דקא אמר ליה לרבי מאיר אמאי קא אסרת בנסרים משום גזרת תקרה האי סברא לבית שמאי הוא דאית להו ובית הלל לא גזרי ואמר רבי מאיר לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה הניחא לרב דאמר מחלוקת בשיש בהן ארבעה דר' מאיר אית ליה גזרת תקרה ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה אלא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה סיפא במאי פליגי בביטולי סבר דאמר ¹⁰מר סבר בטלה בהכי ומר סבר בהכי לא בטלה: מתני' ¹¹המקרה סוכתו בשפודין או בארוכו המטה אם יש ריח ביניהן כמותן כשרה ¹²החוטם בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה: גמ' לימא תיהו תיובת' דרב הונא בריה דרב יהושע דאתמר ¹³פרוץ בעומד רב פפא אמר ד'מותר ורב הונא בריה דרב יהושע אמר ד'אסור אמר לך רב הונא בריה דרב יהושע מאי כמותן בכנסם ויוצא והא

(א) [לעיל יא: וש"ן], (ב) [שבת מב. קלה. יבמות מב. ז"ק ג'א, א, ג, לעיל יד. וש"ן, ד] [לעיל יב:]; (ג) [שבת זבול תקרה ל"ג כשנוטל אחת מבינתים ול"ג הלל או מפקפק או נוטל אחת מבינתים ור"מ בין ב"ש בין ב"ה אי נוטל אחת מבינתים אין אי לא לא. מהרש"ל, א עירובין טו; (1) לעיל יב, (ח) עירובין טו;

לעזי רש"י
אי שפודי"ש, לכבודו, קרישם (שבשפת המיטה) לאורך.

מוסף רש"י
מפקפק. לקו הטעיה דברי נסרים לפשטו, ולעז"ז פריד"ד (ע"ז לה), סככה בחיצין. בית ד' של היים פליק"ש לעז"ז (דע"ל יב:). זכרים. עשין שלט שמואל אחת צבת קיבל של תן, כשרה, דלע"ז דכלים יניהו, פשוטי כלו ען אין מקבלין טומאה (שם). נקבות. שש נקב כרלשו והתן עשוי כרלשו ונכנס לתוך הקב, ויו לכו מקבלין שכלי ען והאין לקבל טומאה ופסוליה (שם). אם יש ריח ביניהן כמותן. לכתב עשין צכר כשר (שם).

מסקנא
מפקפק. לקו הטעיה דברי נסרים לפשטו, ולעז"ז פריד"ד (ע"ז לה), סככה בחיצין. בית ד' של היים פליק"ש לעז"ז (דע"ל יב:). זכרים. עשין שלט שמואל אחת צבת קיבל של תן, כשרה, דלע"ז דכלים יניהו, פשוטי כלו ען אין מקבלין טומאה (שם). נקבות. שש נקב כרלשו והתן עשוי כרלשו ונכנס לתוך הקב, ויו לכו מקבלין שכלי ען והאין לקבל טומאה ופסוליה (שם). אם יש ריח ביניהן כמותן. לכתב עשין צכר כשר (שם). החוטם בגדיש לעשות לו סוכה. נוטל לארץ ונכנס לתוכו ועשה חלל כשעור סוכה וסך עשוי ועמד מלפני (לעיל יב:).

לית צמחי היא ושצבת צית הלל: לשמואל דאמר. אבל יש צהן ארבעה דברי הכל פסולה: סיפא צמחי פליגי. והא ודאי סתם תקרה זה ארבעה הוא וקמכשר רבי יהודה אליבא דצית הלל: צניעולי סקרה. כלומר אמר לך שמואל לעולם צמחי צהן ארבעה ולא היתה כחן תקרה מתחלה ועכשיו הוא צהן לטכך צהן לטכך סוכה אפילו רבי יהודה פסיל דגזרינן משום תקרה שלא יצא וישב תחת קורות ביתו ויאמר מה לי זה מה לי חדשה אבל השמא דזו תקרה היתה וצא ליד מעשה לעשות לטכך סוכה וזה מוכיח שידע שאמרה תורה תעשה ולא מן העשוי פליגי רבי יהודה ורבי מאיר אי איכא תו למגור משום תקרה או לא רבי יהודה סבר צטולי תקרה לצית שמאי לריך ליעול מבינתים דלע"ג דמוכחי שבקי בתעשה ולא מן העשוי גזרי זה וצ"ה סברי כיון דצטלה והוכיח שהתקרה פסולה תו ליכא למגור ור"מ סבר לא נחלקו כו' ואף צה גזרינן: ב"ה ¹⁴המקרה סוכתו. כמו שאנו עושין שמשדרין כלונסות תחלה צכך ונותנין פסל עליהן: אריות. אשפודי"ש ¹⁵לע"ז ובגמרא וע"ז ¹⁶מפרש דמקבלי טומאה: אם יש ריח ביניהן כמותן. צין שפוד לשפוד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן על פני כולה ובגמרא פריך הא אין הכשר מרובה על הפסול: גמ' פרוץ בעומד. לענין מחיצות שנת אתמר. מחיצה שנעשית בצסין רחבין ג' והניח צין פס לפס כמלא פס דנפקא ליה מתורת לצוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוץ בעומד דכחותה הכא צמתימין דהוה ליה פסול ככשר: צניכס ויולא. שהיא פסל הרחב כמותן יכול ליכנס וליצא צריות צנימתיס דהשתחא הוה ליה פסל שנתן שם מרובה על השפודים והאזיר יומר על השפודים: והא